

P. Feyerabend in S. Toulminu. V 5. poglavju se seznanimo z eno najbolje izdelanih sodobnih teorij znanosti – strukturalno teorijo znanosti (j. D. Sneed, W. Stegmüller, W. Balzar itd.). Pomembne novosti te teorije so iskanje racionalnega jedra drugih teorij znanosti, nestavčni pogled na znanstveno teorijo (znanost kot svojska simbolna in empirijska dejavnost znanstvene skupnosti), racionalna rekonstrukcija posameznih znanstvenih teorij in postopek računalniške rekonstrukcije posameznih prehodov v zgodovini znanosti (str. 195). V zadnjem poglavju se ukvarja z vprašanjem povezanosti znanstvenih teorij in realnosti ter predstavi spor med znanstvenimi realisti in antirealisti. Sam se zavzema za relativni realizem, ki raste iz same znanstvene dejavnosti in je kombinacija znanstvenega holizma in znanstvenega realizma. Profesor Ule zaključuje knjigo s kratko refleksijo o teoriji znanosti in njeni filozofski utemeljitvi.

Knjige bodo verjetno najbolj veseli študentje filozofije, saj jim bo s svojo jasnostjo in izčrpnostjo v veliko pomoč pri študiju. Zanimiva pa bo tudi za vse tiste, ki jih vznemirjajo vprašanja, povezana z znanstvenim spoznanjem.

Olga Markič

WILLIAM GLASSER

Dobra šola

Didakta, Radovljica, 1991, str. 96

Poučevati družboslovna vedenja pomeni za učitelja zelo prijetno, toda odgovorno opravilo. Kako pri takšnem poučevanju dosežati boljše delovne rezultate? Kako doseči boljšo kakovost? To lahko zvedo naši učitelji (tudi družboslovja), če si vzamejo v roke delo dr. Williama Glasserja, ki mu je avtor dal naslov Dobra šola. Delo je v letu 1991 izšlo pri založbi Didakta v Radovljici.

Preden se bomo lotili vsebinske predstavitve avtorjevega dela, namenimo nekaj besed tudi predstavitvi avtorja. Kdo je pravzaprav dr. William Glasser? Gre za avtorja, ki je

več kot 30 let svojega življenja posvetil izboljšavam v šolstvu. To tudi dokazujejo njegove številne izdane publikacije, še predvsem pa knjigi z naslovoma Dobra šola in Šole brez neuspeha. Dr. William Glasser se je rodil 1925 v Clevelandu. Trenutno vodi Inštitut za realiteto terapijo, ki organizira usposabljanje strokovnjakov za realiteto terapijo v ZDA, Kanadi in v drugih državah. Poudariti moramo, da doživlja njegov pristop v šolstvu zelo veliko zanimanja. Prav zato je tudi smotrno, da ga poznajo naši družboslovci, še zlasti tiste, kot smo že poudarili, ki prikazujejo pomen družboslovnem stroke mladi generaciji, torej učiteljem družboslovja. Toda ob tem priporočanju poznavanja avtorja moramo opozoriti še na nekaj. Gre za avtorja, katerega zanimive teze so rezultat razmisleka, ki je sicer veljaven za ameriške razmere. Njihovih zakonitosti pa ni mogoče kar mehanično presajati v naš družbeni prostor, v njegove posebnosti. Toda kljub temu so mnoga spoznanja dr. Williama Glasserja aktualna tudi za nas. Za nas, saj se je naš vzgojno-izobraževalni sistem znašel v novi, pluralistični družbeni realiteti. Ta ga postavlja v nov čas, ki zahteva (bo še bolj zahteval od njega) boljšo kakovost. Pa tudi iskanje boljših, konstruktivnejših vzgojnih prijemov (slogov) za naše mlade generacije, ki vstopajo (bodo še vstopale) v vse zapletenejše družbene tokove.

Naštejmo bistvene nosilne naslove dela, za predstavitev katerega smo se odločili. Ti so nanizani ter konceptuirani takole: Kakovostno izobraževanje kot odgovor šolskim problemom; Uspeh je odvisen od boljšega vodenja; Učinkovito poučevanje je najverjetneje najtežje opravilo; Demokratični način vodenja je osnovna reforma, ki jo potrebujemo; Kako se vedemo – kakovost pripomore k boljšemu počutju; Kvalitetno šolsko delo; Ustvarjanje kvalitetne šole; Pritegnimo vse učence h kvalitetnemu učenju; Kooperativno učenje; vodenje kvalitetne šole itd.

Že ta sicer bolj bežen pregled bistvenih nosilnih naslovov prepričuje, da gre za knjigo, ki jo je vredno poznati. Njeno poznavanje je tudi smotrno priporočiti vsem tistim, ki jih zanimajo problematike, s proučevanjem katerih se ukvarja sociologija vzgoje in izobraževanja. Vse (različne) bralce bodo prav gotovo pritegnile mnoge avtorjeve trditve, še zlasti temeljna, ki jo izreka avtor kot

opozorilo, da so ljubezen, svoboda, moč in zabava tiste kvalitetne prvine, ki jih danes potrebujejo učenci. Ali, denimo še drugače: ljubezen, svoboda, moč in zabava – to je tisto, kar potrebujejo učenci. Teh pa v šolah zelo malo trdo dela, skoraj nobeden pa ne dela kakovostno. V šoli, ki se ima (velja) za kakovostno, ni prostora za kazni. Dosegati kakovost v šoli, pa ni lahko opravilo. Sploh, sodi avtor, če ljudje ne uvidijo kakovosti v tem, kar delajo, potem se ne bodo trudili. Dobre izobrazbe ne morejo oceniti stroji. Dobro izobrazbo lahko daje učencem le dober učitelj, učitelj, ki dela kakovostno. Poučevanje je po avtorjevem prepričanju zelo zahteven poklic, ki terja nenehno izpopolnjevanje tako pri delu kot v celotnem življenju. Veliko učiteljev si sploh ne zastavlja vprašanja, kaj je temeljni smoter njihovega delovanja. Zato se tudi ne trudijo, da bi bili razvijalci svojega boljšega (ustvarjalnejšega) stila vodenja učencev.

V publikaciji posveča avtor posebno pozornost tudi razmisleku o učiteljevi informaciji. Ta je subjektivno oblikovana. Zelo pomembno je, kakšna je. Zelo pomembno pa je tudi, kako je posredovana učencu. Le če jo bo namreč učenec (subjektivno) ocenil kot pomembno, jo bo sprejel. Učitelj se mora zavedati, da šolsko delo ni učenčeva osnovna potreba. Učitelj mora tudi stalno iskati povratno informacijo o tem, kateri njegovi načini poučevanja so uspešnejši. Avtor v delu še zlasti priporoča tistega, ki se imenuje skupinsko delo. Pri njem je veliko interakcije med samimi učenci. Sploh je sleherno kooperativno učenje lahko zelo učinkovito, za učenca motivirajoče, sprostitveno. Vsak dober učitelj ima malo frontalnega pouka. Avtor svoje razmisleke o dobrem učitelju še dopolnjuje. To je učitelj, ki ni vzvišen. To je učitelj, s katerim se učenci v pogovoru dobro počutijo, učitelj, ki zna biti duhovit. Učitelj, ki razvija demokratični slog dela in prav zaradi vsega izrečenega ga učenci vključijo v svoj svet kvalitet. Učitelj, ki želi delati kakovostno, mora tudi biti stalni akcijski raziskovalec, saj lahko le kot tak postaja kvalitetna osebnost. In le če je kvalitetna osebnost, je lahko sprejet v učenčev svet kvalitet.

Temeljna avtorjeva sklepna ugotovitev v delu je: nič ni narobe z učenci, le način, kako so vodeni, je zgrešen.

Ob koncu prikaza dela bi še želela izreči:

predstavljeno delo dr. Glasserja je vsekakor lahko zanimiva publikacija za nas družboslovce. Seveda pa smo dolžni do njega tudi vzpostaviti kritični distančni odnos. Kakor koli že: želim si, da bi to delo poznali mnogi naši družboslovci ter da bi se ti trudili v svoje poklicno pedagoško delovanje tudi vključevati nekatere avtorjeve prvine, jih začeti v praksi uresničevati. Potem bo ostalo za našo mlado generacijo družboslovje kakovostnejše, privlačnejše. To pa je smoter, ki smo ga dolžni uresničevati, mar ne?

Alojzija Židan

PAUL ROGERS & MALCOLM DANDO

A VIOLENT PEACE – Global Security After the Cold War

London: Brassey's (UK), 1992.

Hladna vojna kot eno izmed temeljnih obeležij mednarodnih odnosov po II. svetovni vojni je danes končana in govori se o vzpostavljanju nove svetovne ureditve. Splošno znana, če ne že kliše, je trditev, da se je v zadnjih treh do štirih letih svetovno varnostno-politično okolje spremenilo v temeljih. Toda kakšna je narava teh sprememb, zlasti pa kakšna je prihodnost sveta kot celote, še zdaleč ni tako jasno. Kaj pomeni konec hladne vojne za mir v svetu? Kakšen nov svet nastaja na ruševinah nekdanje konfrontacije med Vzhodom in Zahodom? Ali obstajajo danes možnosti za vzpostavitev resnično miroljubne in pravične svetovne ureditve ali pa se bomo morali soočiti z novim svetovnim neredom, v katerem bo rivalstvo med svetovnim Severom in Jugom dopolnjeno še s proliferacijo (razraščanjem) širom sveta orožij za množično uničevanje? Ali se bodo politične elite vodilnih subjektov mednarodne skupnosti, katerih pogledi so ujeti v miselne vzorce hladne vojne, spo-